

JEGYZŐKÖNYV.

*Felvéetett Putnokon, 1905 év február hó 12-én a gömör-
megyei orvos szövetség és orvos-gyógyszerész egyesület rendkívüli
közgyűlésén*

Jelen voltak: Elnök: *Dr. Löcherer Tamás*, Fekethe Nándor Putnokról, dr. Gaál Gusztáv és dr. Goldblatt Géza Tornallyáról, dr. Gescheit József Pelsüczről, dr. Groszmann Nándor Putnokról, dr. Lusztig Sándor Balogról, dr. Meskó Miklós Rimaszombatból, Pazár Andor Csizből, dr. Tóthy János Jolsváról, dr. Urszinyi Gyula Putnokról, Urszinyi Zsigmond Tornallyáról, dr. Zehery István Rimaszombatból. Vendégként: dr. Lisszauer Sajókazinczről és dr. Jungmann Mihály Salgótarjából. Jegyző: *Dr. Kármán Aladár*.

Dr. Löcherer elnök meleg szavakkal üdvözli a megjelenteket s a rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére felkéri Fekethe Nándor és dr. Urszinyi Gyula tagokat, s midőn a közgyűlést megnyitja bejelenti, hogy távolmaradásukat kimentették: dr. Krecs Gyula, dr. Schwarcz Márk és dr. Szabó Károly.

Tudomásul vétetik.

Elnök jelenti, hogy a mai közgyűlésnek egyetlen tárgya lévén a Schwarcz Ármin tagtársunk 50 éves

orvosi működésének méltatása, felkéri dr. Zehery István, dr. Gaál Gusztáv és dr. Tóthy János tagokat, hogy az ünnepeltet a közgyűlésre küldöttségileg hívják meg.

A közgyűlés a küldöttséggel együtt megjelent Schwarcz Ármint lelkes éljenzéssel fogadta, mire dr. Löcherer Tamás elnök a jubilánst következő beszéddel üdvözölte:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Ritka ünnepélyre gyűltünk össze a mai napon, hogy egyesületünknek egyik szerény tagját — szeretett kartársunkat — öreg barátunkat ötven éves orvosi működése határán üdvözölhessük

Uraim! 50 esztendőt eltölteni az orvosi gyakorlat mezején — sajnos — keveseknek adatik meg!

Megőrli a gyakorló orvost az a nyugtalan életmód, a melyben része van azon pillanattól kezdve, a mikor az első betegnél megjelenik, hogy annak szenvedésain segítsen.

S ha lehet szó arról, hogy az ember a testét a lelkét eladhatja, akkor tényleg az orvosnál igaz ezen oxima, mert az orvos azon pillanattól kezdve, amikor oklevelét a kezébe adják, soha sem rendelkezik többé magával, soha sem lesz a családjáé, soha sem lesz a társadalomé, mert odaadta a testét, a lelkét a szenvedő emberiségnek.

Az emberi élet úgy van berendezve, hogy minden családban felváltva van öröm és bánat, felváltja a mulatságot a gyász. Hiszen ez az élet egyiknek öröm, a másiknak bánat... Mélyen tisztelt közgyűlés! az orvosnál, az orvos családjában ez nincs így. Az orvosnál a mikor örömének kellene is lennie, öröm napjában is lelke mélyén ott borong, mint egy sötét felhő eltakarja az örömnapot, az az aggodás, az a nyugtalanság, a melyet valamelyik szenvedő betegének sorsa fölött akkor is érez, a mikor reá gondolnia talán nem is kellene!

Örül más ember a tavasznak vagy a nyárnak, avagy az őszynek vagy a télnek is, hiszen minden évszaknak megvan a gyönyöre, a szórakoztató módja... Az orvos, uraim, ezekből csak a szelet, csak a vihart, csak az orkánt, a jeget, fagyot csak a perzselő hőséget élvezi és érzi, mert hivatásának betöl-

tése miatt félre kell tennie mindent, ami szórakoztatást nyújthatna.

De tovább megyek: a munka emberének az Isten rendelése szerint is pihenésre van szüksége, hogy egyrészt a másnapra erőt gyűjthessen s hogy másrészt a nyugalom idejében hite szerint Istenéhez fohászkodhasson . . . Uraim, az orvosnak soha sincs pihenője. Mikor pihenni látszik is, jajgató beteg embertársának sorsával törődik! Istenéhez is csak szenvedő betegével együtt fohászkodhatik.

A mai jelszavak, mily kellemes zengéssel ütik meg az orvos fülét! 8 óra munka, 8 óra pihenés, 8 óra szórakozás! . . . Uraim! vajon lesz-e ez az idő valamikor, amikor elmondhatja az orvos, hogy 8 órát dolgozom, 8 órát pihenek, 8 órát szórakozom! Van-e a világon orvos, a ki, a míg szíve dobog, a míg ura testének, lelkének e jelszóval végezi kötelességét? . . .

Vagy mit szólunk a társadalom egyes osztályainak törekvéséhez, a mikor követelik, hogy heti 20 órában állapittassék meg munkaidejük, a mikor az orvos naponkint dolgozik, beszél, vigasztal 20 órán át, fárad a szenvedő emberiségért és szenved a betegekkel?

Küzdve küzd nap-nap mellett az emberi nyomorúsággal és a mindenkinek félelmes betegségekkel.

Minden perczben kiteszi magát a halálnak, családját a veszedelemnek, a nyomornak!

És mi az eredménye küzdelmes életünknek uraim!

Talán eredménye az: hogy fáradságunk gyümölcsét soha sem élvezhetjük úgy, mint más munkása az emberi társadalomnak, mert hiszen nincs érkezésünk arra?

Talán az az eredménye küzdelmünknek, hogy hetekre elzárkózunk családunktól, mert félünk, hogy a ragályos betegséget reájuk zúditjuk?

Talán eredménynek tekinthetjük azt, hogy elaggott, elbetegesedett vén napjainkra sikerült — nagy önmegtagadásunk árán — egy viskót szereznünk, a hol meghuzhatjuk magunkat?

Talán eredmény az, hogy gyermekeinkből olykor sikerül hasznos polgárokat nevelnünk a hazának?

Vagy talán az az eredménye küzdelmes életünknek, hogy szeretett embertársaink részéről különös elismerésben részesülünk?

Gondoskodik rólunk talán az emberiség, hogy az embe-

riség szolgálatában eltöltött — testünket, lelkünket elemésztő — évek duplán számításba vétessenek, mint az embereket gyilkoló háborúk hőseinél, vagy harmincz évi szolgálatunk után pihenésbe mehetünk-e mi orvosok?

Reá szolgálunk-e mi — a hivatalos orvost kivéve — nyugalomdjára? a kik annyit szenvedve fáradunk minden rangu és koru emberért?

Az az eredménye fáradozásunknak, hogy minden társadalmi osztály között a miénk nincs senkitől sem méltányolva, mert azt hiszik az emberek, hogy a pénz, a melyet oly keservesen, annyi fáradsággal talán megkereshetünk — kárpótól mindenért bennünket?

Az az eredménye küzdelmünknek, hogy mint egyik társunk megjegyezte, egyik lábunkkal a sir, a másik lábunkkal a meghurezoltatás, a gúny, a lekicsinylés küszöbén kell állnunk a míg élünk; ha pedig annyi ideg- és életbontó munka után korán sirba dőlünk, teljesen elfelejtsék, sőt hálátlansággal takarják be emlékeinket. Pedig egy-egy kiesiny ember a legegyszerűbb orvostól sem lehet megtagadni, hogy egymaga az emberiség jólétéért mindenesetre tett életében annyit, mint az évezredekben át büszke példaként szereplő hadvezér, aki százezrek életének kioltása árán nyerte el világi nevezetességét!

Mi tartja hát igen tisztelt uraim az orvost e nehéz küzdelmes életben a felszínen? Mi tartja, hogy el nem merül a közöny az elfásultság tengerében?

Tartja a hivatásáért rajongó kötelességtudás;
tartja a pályája iránt való szeretet;
tartja a szenvedések láttán kiművelt mélyen érző szív!

Ime tisztelt közgyűlés! Mélyen tisztelt Uraim ezekben van szerencsém megrajzolni az orvos munkáját s azt hiszem, hogy nem csalódtam, amikor azt állítottam, hogy az ilyen életet nem mindenki viselheti 50 éven át.

Itt áll előttünk — követendő példaképpen — egyik szeretett kartársunk — tisztos fehér hajjal, de hála Istennek ifju kedélylyel bíró öreg barátunk, a ki mindezeket a most elmondottakat érezte, érezi és tudja, mert az isteni gondviselés csodálatos szeretete folytán ötven esztendeje végig élte.

Végig élte ezer bajjal, ezer kétségbeeső pillanattal s mindenkor mélyen érző szívvel, férfias magatartással, félelem nél-

kül, igen sokszor a maga, a családja testi épségének, egészségének rovására küzdött egyes-egyedül az orvosi hivatásért.

Önmagunkat becsüljük meg, ha ma félszázados munkájának határán elismerésünk és ragaszkodásunk pálmáját nyújtjuk át neki.

Nem is adhatunk egyebet, — mint azon erkölesi symbolumát egyesületünknek, mely a férfiúi erények s ötvenéves orvosi multjának részünkről egyenkint és együttes kiváló méltatásában nyilatkozik meg azon megtisztelésben, amelylyel ma őt szeretettel körülvesszük.

Tisztelt öreg barátunk! Mi orvosok nem vagyunk szóonokok, sem költők, akik lendületes szavakkal képesek volnánk a te érdemeidet dicsőíteni. Mi az érzések emberei vagyunk.

Boldogoknak érezzük magunkat, hogy ma a Téged megtisztelő ünnepben részt vehetünk s igazán a legőszintébb szívből kívánunk neked az élet tovább folytatásához mindég jó egészséget, munkakedvet, még hosszú kellemes életet s kérjük miszerint azon szíves jó baráti viszonyban, amelyben velünk mindenkor voltál, tarts meg bennünket életednek mindvégeig.

Élj sokáig a szenvedő emberiségnek hasznára tudásoddal, sok tapasztalásoddal! Élj örömeire kedves családnak! Élj a mig élhetsz hazádnak! Az Isten áldjon meg!

Schwarcz Ármin meghatva emel szót az elhangzott szép beszéd után, melyekért alig tudja kifejezni hálás köszönetét. Mindig az volt életcélja, hogy az orvosi karnak becsületére váljék s nehéz hivatásának — bármily körülmények között — éjjel-nappal legjobb akarattal megfeleljen. Legfőbb törekvése volt mindig az, hogy kartársai szeretetét és becsülését megérdemelje s hogy ezt sikerült elérnie, bizonyítja a mai megemlékezés, mely az ő szívének kimondhatlanul jól esik. Igéri, hogy mig ereje engedi, továbbra is a szenvedő emberiség javára fog működni s midőn kartársai szeretetét továbbra is kéri, Isten áldását kéri kartársaira, az ő családjukra és működésükre.

A közgyűlés az elnök üdvözlő beszédét egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatni

határozta s Fekethe Nándor az elnöknek a szép beszédért a közgyűlés köszönetét tolmácsolta.

Az ünnepség további során az orvosok nevében dr. Urszinyi Gyula következő beszéddel üdvözölte az ünnepelt Schwarcz Ármint:

Őszinte örömmel, baráti érzelmekkel és lelkesedéssel eltelve állok itt előtted, hogy mint jó kollegád és társalgatunk nevében üdvözljelek a mai napon, a midőn Ő felsége, apostoli királyunk kegye folytán 50 éves orvosi működésed és ezen hosszú idő alatt a közegészségügy terén szerzett érdemeid elismerésül az imént a főispán ur Ő méltósága az arany érdemkereszttel tüntessen ki!

Én, mint fiatal kollegád csak halvány képét adhatom elő azon régmúlt időknek, a midőn Te még férfikorodnak teljes erejében oly fáradhatatlan tevékenységet fejtettél ki az 1866. és 1873-ik kolera-járványok idejében, de egyszersmind az orvosi hivatáshoz illő katonai bátorságot is tanusítottál, nem félve sehol sem a haláltól, mely Téged mint orvost lépten-nyomon fenyegetett.

Akkor ugyanis még nem ösmerte, sőt nem is sejtette az orvosi tudomány, hogy mi is hát a kolera kórokozója; de Te, előrelátásod és helyes ítélő tehetségednél fogva felösmerted, hogy honnan jöhet a veszély, s oly védekezési módot fogantatosítottál, a melynél különben ma sem lehetne, a midőn már a kolera kommbacillusát ösmerjük.

A Te védekezésed abból állott, hogy az idegen háznál sem nem ettél, sem nem ittál, mert méltán hihetted azt, hogy minden étel, ital, sőt a gyümölcs különösen fertőzve lehet.

Az ily körülmények közt való éjjel-nappali kocszás és a nagy felelősséggel járó szellemi munka kimerített, de Te még beteg, kimerülve és fekve teljesítetted hivatásodat, a mi már több volt a kötelességteljesítésnél és így nem csoda, hogy ágyba kerültél.

Kartársaid lemondottak rólad, Te azonban nem vesztetted el önbizalmadat, mert érezted, hogy bajod: kimerülés. A jövő Neked adott igazat, mert hat. heti pihenés után kiheverted testi és lelki fáradalmaidat s ismét a szenvedő emberiség szolgálatába siettél.

Volt azonban még egy sokkal veszedelmesebb ellenség is, amelylyel szintén daczolni tudtál mint orvos.

Ez azon foltos tifusz járvány volt, mely a Bánréve—Dob-sinai vonal építésénél dühöngött és több megyénkbeli orvos, köztük a jeles Gyürky, annak lettek áldozatai.

Hogy Te ezt is kikerülted, azt kedves barátom nem előrelátásodnak, de az Ur Isten különös kegyelmének köszönhetted, mert ezen betegség ellen semmilyen külső védelmi eszközünk nincs, amelylyel a fertőzést magunktól elháríthatnók és így belső hajlamunk esetén csak úgy leszünk betegek, amint a gyermekek fertőzés esetén megkapják a kanyarót.

Neked kedvezett a sors átélni egy félizázad alatt tudományunknak ugyszólván a kezdetből, a bizonytalanságból egy soha nem remélt magasságba és világosságba való emelkedését, így pl. Pastér híres felfedezéseit a szerves chemia terén. Semmelweis hazánkfiának a szülészet, Liszternek a sebészet, hát még a phisicális vizsgálatoknak, kezdve a halgatódzás és kopogtatástól egészen a Röntgen-sugarak felfedezéséig és a bacteriológia újabbnál újabb felfedezéseit, amelyek mind együtt az orvosi tudománynak egy reális és természettudományi alapra való bazirozását teremtették meg.

Hogy pedig az ily rohamos haladás mellett tudásod vágyát kielégíthesd, a honi szaksajtón kívül még a német szaklapokat is olvasod mai napig is.

Nem halgathatom el azonban azt, hogy amily szerenés voltál egyrésről, ép oly sajnosan kellett tapasztalni és megélned azt is, hogy mint válik azon régi, igaz közmondás „dat Galenus opes“ lassan hazugsággá és lesz ennek ellenkezője az igaz.

Te azonban panasz nélkül türtél és türsz ma is mint kör-orvos, pedig Neked százszorta keserveesebb lehet a mai állapot, mert hiszen Téged a multban aranyakkal fizettek, most meg keserves fillérekkel!

Jól eshetik tehát ezen erkölcsi elősmerés, ugyszólván in-gyen teljesített szolgálataidért, mert 800 korona fizetésed fu-varra is kevés.

Méltóbb férfit nem érhetett tehát a kitüntetés s azt kívánom, hogy a mai nap erkölcsi elismerése árássza el, jól eső érzéssel hátralévő éveidet! Él j hivatásodnak — több ki-mélettel — és családodnak, a kiknek mint apa, nagypapa és

dédapa egész életedet szentelted saját személyed örökös háttérbe szorításával.

Az Isten éltesse!

Kelt mint fent.

Jegyzette:

Dr. KÁRMÁN ALADÁR,
jegyző.

Dr. LÖCHERER TAMÁS,
elnök.

Hitelesítették Putnokon, 1905. év április 15-én.

FEKETHE NÁNDOR
Dr URSZINYI GYULA.
